

Täysistunto

Perjantai 13.2.2026 klo 13.00—13.13

11. Hallituksen esitys eduskunnalle kaivoslain 46 ja 99 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 165/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 25/2025 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelua. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.03 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Suomi on maa, joka on rakentanut vaurautensa osaamiseen, vastuullisuuteen ja luonnonvaroihin. Kaivoslain uudistuksessa on kyse juuri siitä, miten pidämme huolta maamme arvosta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista kestävällä tavalla. Tällä muutoksella korjaamme siirtymäsäännösten aiheuttaman tulokintaongelman ja mahdollistamme sen, että alan yritykset uskaltavat panostaa tutkimukseen ja vastuulliseen toimintaan.

Arvoisa puhemies! Korostan nyt yhteisesti: emme laajenna kaivostoimintaa, muuta ympäristönsuojelun merkitystä emmekä maanomistajien asemaan liittyviä periaatteita. Kyse on tilanteista, joissa toiminnanharjoittaja on investoinut alueeseen ja edistänyt tutkimustoimintaa mutta kaivosoikeuden raukeaminen on aiemman lain siirtymäsäännösten vuoksi johtanut kohtuuttomaan, epäselvään tilanteeseen.

Nyt säädettävä erityinen syy perusteena on tarkoitettu juuri näiden tilanteiden ratkaisuun, tarkkarajaisesti ja vain silloin, kun kaivosviranomainen arvioi poikkeuksen perustelluksi. Kyse on ennen kaikkea poikkeussäännöksestä, jonka soveltamisen tulee olla kaipaava ja harkittua. Siksi nyt annettava täsmennys vahvistaa koko sektorin oikeusvarmuutta ja tukee Suomen asemaa luotettavana investointiympäristönä.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta on käsittelyssään arvioinut tämän esityksen selkeyttävän kaivosviranomaisten toimintaa ja alan toimintaympäristöä. Tavoitteena tulee olla tasapaino maanomistajien oikeuksien ja kaivostoiminnan harjoittamisen edellytysten välillä. Samalla valiokunnassa nostettiin esiin korvausten sääntelyn ja asianmukaisen tason jatkuva seuranta sekä tarve aiheen osalta myös laajempaan tarkasteluun tulevaisuudessa.

Tahdon kiittää valiokuntaa näistä huomioista. On meidän tehtävämme ottaa selvää ja suojella sitä, mikä on tärkeää. Tämä muutos on pieni mutta ratkaiseva osa toimivampaan kaivoslainsäädäntöön. Se selkeyttää viranomaisten työtä ja poistaa kohtuuttomuuksia. Samalla se tukee vastuullisesti toimivien yritysten mahdollisuuksia jatkaa tutkimusta ilman

Pöytäkirjan asiakohta PTK 7/2026 vp

tarpeettomia viivytyksiä ja muuttamatta niitä suojamekanismeja, joihin suomalaiset voivat luottaa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan todeta, että kaivoslakiuudistus on osa laajempaa tarinaa suomalaisesta huoltovarmuudesta ja omavaraisuudesta. Kun maailmantalous muuttuu ja kriisit horjuttavat toimitusketjuja, on oikein, että Suomi vahvistaa omaa kykyään hyödyntää luonnonvarojaan vastuullisesti ja paikallisesti. Meidän on muistettava, että kallioperämme rikkaudet eivät ole pelkästään taloudellisia resursseja vaan osa kansallista omaisuuttamme. Siksi niiden käyttö edellyttää viisautta, harkintaa ja huolenpitoa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Karlsson.

13.07 Anette Karlsson sd: Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Kyse on tärkeästä muutoksesta, joka on syytä saada voimaan. Esitys selkeyttää viranomaisten toimintaa ja alan toimintaympäristöä sekä vahvistaa kuvaa Suomesta luotettavana investointiympäristönä. Nykyisessä taloustilanteessa tällä on painoarvoa.

Muutoksella tarkennetaan malminetsintäluvan myöntämisen esteitä koskevaa sääntelyä. Lupa voitaisiin erityisestä syystä myöntää tilanteessa, jossa kaivosoikeus on rauennut tai peruutettu ja este johtuu siirtymäsäännöksistä. Nykyisin uusi lupa voi viivästyä vuosiksi, koska ennen hakemista on käytävä läpi lopettamismenettely ja odotettava lainvoimaisen päätös. Muutoksella vältetään kohtuuttomia tilanteita ja joustavoitetaan sääntelyä hallitusti.

Laajemmin kyse on siitä, millaisen viestin Suomi antaa investoinneille. Talous ei kasva toiveilla vaan teoilla. Jos haluamme hankkeita ja työpaikkoja, sääntelyn pitää olla selkeää ja ennakoitavaa. Tarpeettomat viiveet syövät uskottavuutta.

Lopuksi haluan korostaa ympäristöä ja vastuullisuutta. Kaivostoiminta ei voi perustua oikoteihin. Sen on oltava ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä. Paikallisten ihmisten oikeudet, luonnon monimuotoisuus ja vesistöjen suojelu eivät ole sivuseikkoja vaan edellytyksiä toiminnalle. Tämä esitys ei heikennä näitä vaatimuksia, mikä on hyvä asia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hoskonen.

13.09 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Talousvaliokunta on tehnyt erinomaisen mietinnön. Tämä mietintö kannattaa ehdottomasti hyväksyä ja todellakin joustavoittaa näiden malminetsintälupien saantia. Aina kannattaa muistaa, että Suomi on erittäin riippuvainen valtio siitä, saadaanko me tähän maahan metalleja. Noin puolet pystymme omasta maasta kyllä kaivamaan ja jalostamaan, mutta loput on sitten tuotava. On monia, monia metalleja, jotka ovat aivan kriittisiä, esimerkiksi nyt vaikka volframi taikka molybdeeni — niitä on pitkä lista — mutta joita meillä ei ollenkaan ole. Näin ollen tämä hallituksen esitys on todella hyvä ja mietintö vielä parempi.

Toivon, että Suomessa nähtäisiin se asia myös niinpäin, että kun malmeja kaivetaan Suomen kallioperästä, niin samalla luomme itsellemme huoltovarmuutta. Ja jos emme niitä malmeja kaiva tässä rakkaassa isänmaassa ylös, niin se tarkoittaa sitä, että tämä kaivostoiminta siirtyy sellaisiin maihin, joissa ympäristöasioista ei huolehdi ollenkaan. Meillä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 7/2026 vp

on sellainen näköala tässä maassa... On luotu valtava lupabyrokratia. Juuri kuulin tuolta uudesta lupa- ja aluehallintovirastosta Tampereelta, että kun ovat yritykset ovat Lappiin hakeneet malminetsintälupia, niin niistä on valitettu. Eihän tällainen menettely käy, jossa ruvetaan jo alkuvaiheessa jarruttamaan elinkeinotoimintaa. Meinaako joku aluehallintovirasto, lupavirasto, että he pärjäävät siellä virastossa yksinään, kun kaikki liiketoiminta saadaan lopetettua? Onhan tämä Suomi oudoksi mennyt. Sama koskee montaa muuta elinkeinoalaa. En malta olla mainitsematta vaikka energiapuolelta sitä, että kun moni nostaa tänäpäpä turvetta suosta viedäkseen sen esimerkiksi kasvuturpeena Eurooppaan — sitä menee yllättävän paljon — niin niiden lupien saamisesta yksikin yrittäjä kertoi, että hänen lupansa kesti prosessissa 16 vuotta.

Onhan tämä järkyttävää, että Suomi on tällaiseksi mennyt. Ja kenen vika se on? No, tässä salissa yleensä istuu puhemiehen lisäksi 199 edustajaa, jotka ovat sallineet tämän. Kyllä meidän pitää ruveta ajattelemaan suomalaisilla aivoilla, jos me halutaan tähän maahan saada työtä ja menestystä lisää. Jos me suojelemme kaikki metsämme ja maaperämme ja kaikki, niin sen jälkeen on aika sujuvaa olla hyvin ekologinen ja luonnonsuojelija, mutta siinä saattaa nälkä tulla ja eläkkeet kyllä jäävät maksamatta, palkoista puhumattakaan. Toivon, että tässä löytyy viisautta.

Tämä lakiesitys, mikä nyt on mietinnön muodossa tuotu saliin hyväksyttäväksi, on erinomainen. Toivon, että tämäntyypisiä tulee lisää, että saadaan yritystoiminta viriämään ja tämä lama vihdoin ja viimein lopetettua. [Juha Hänninen: Erinomainen puhe!]

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 165/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.